



Commissie van Advies voor de zaken betreffende de burgerlijke staat en de nationaliteit, Ministerie van Justitie en Veiligheid

Officiële mededeling nr. 2/2019 inzake het opmaken van akten van geboorte (levenloos) van kinderen die in het verleden zijn geboren en waarvan geen akte is opgemaakt en het aanvullen van in het verleden opgemaakte akten van levenloos geboren kinderen, ter aanvulling van officiële mededeling nr. 1/2017.

Aan de ambtenaren van de burgerlijke stand

In OM 1/2006 heeft de Commissie van Advies (hierna: de Commissie) vastgesteld dat het bij het opmaken van een akte levenloos geboren kind (thans akte van geboorte levenloos) van groot belang is om de menselijke vrucht met zoveel mogelijk respect te behandelen en terdege rekening te houden met de emoties van de ouders.

In OM 1/2017 heeft de Commissie vervolgens richtlijnen gegeven voor het opmaken van een akte van geboorte (levenloos) van kinderen die in het verleden zijn geboren en waarvan geen akte is opgemaakt, en het aanvullen van in het verleden opgemaakte akten van levenloos geboren kinderen.

Genoemde richtlijnen en recente wijzigingen in de basisregistratie personen hebben geleid tot een sterke groei in het aantal geboorteaangiften van levenloos geboren of voor de aangifte van geboorte overleden kinderen. In de praktijk komt het voor dat daarbij de wens kenbaar wordt gemaakt om een tweede ouder in de akte(n) op te nemen, terwijl (nog) geen sprake is van een familierechtelijke betrekking tussen het kind en die ouder.

In deze aanvullende OM verschaft de Commissie een nadere handreiking ten behoeve van het in deze situaties uniform opmaken van de akte van geboorte (levenloos) of de akte van geboorte en de akte van overlijden. De Commissie heeft hierbij in overweging genomen dat het hier niet gaat om een akte(wijziging) die rechtsgevolgen heeft, maar om een tegemoetkoming aan diepgevoelde wensen van ouders.

I Algemeen

A. Thans geldende recht toepassen

De Commissie ziet aanleiding te adviseren om bij het opmaken van de akte van geboorte (levenloos) het thans geldende recht toe te passen op het opmaken van de akte. Dit betekent onder meer dat in tegenstelling tot wat in het verleden mogelijk was, de tweede ouder tevens een vrouw kan zijn en dat een man die ten tijde van de geboorte van het kind gehuwd was met een andere vrouw dan de moeder als vader op de akte(n) kan worden vermeld.

B. Verzoek ouder(s)

Als het kind bij geboorte slechts één ouder had, dan volstaat het verzoek van die ouder tot het opmaken van een akte. Indien het kind in familierechtelijke betrekking staat tot twee ouders van wie er een reeds is overleden, kan de nog levende ouder het verzoek eveneens alleen doen. In alle andere gevallen beveelt de Commissie aan om slechts op verzoek van beide ouders over te gaan tot het alsnog opmaken van een akte of het aanvullen/verbeteren van een akte. Dit verzoek dient gezamenlijk en schriftelijk aan de ambtenaar te worden gedaan.

II Huidige geboorten

- (i) Indien een kind levenloos ter wereld is gekomen en aangifte wordt gedaan van de geboorte, wordt een akte van geboorte (levenloos) opgemaakt met daarin de gegevens van de moeder. Indien het kind tevens in familierechtelijke betrekking tot een tweede ouder staat, wordt deze tweede ouder eveneens opgenomen in de akte. Staat het kind nog niet in familierechtelijke betrekking tot de andere ouder, dan kan deze als tweede ouder op de geboorteakte worden vermeld. Daarvoor is het vereist dat beide ouders verklaren dat zij de intentie hadden het kind als ongebooren vrucht te (laten) erkennen, maar dat dit niet is gebeurd.
- (ii) Indien een kind levend ter wereld is gekomen en voor de aangifte van geboorte is overleden, worden een akte van geboorte en een akte van overlijden opgemaakt met daarin de gegevens van de moeder. Indien het kind tevens in familierechtelijke betrekking tot een tweede ouder staat, wordt deze tweede ouder eveneens opgenomen in de akte. Staat het kind nog niet in familierechtelijke betrekking tot de andere ouder, dan kan deze als tweede ouder op de geboorteakte en overlijdensakte worden vermeld. Daarvoor is het opmaken van een akte van erkenning nodig.



De ambtenaar van de burgerlijke stand dient zich ervan bewust te zijn dat als een begrafenisondernemer de aangifte komt doen van een levenloos geboren kind of een voor de aangifte overleden kind dat nog niet in familierechtelijke betrekking staat tot beide ouders, eventuele wensen van de ouders over de vermelding van een tweede ouder in de akte(n) vergezeld dienen te gaan van hun gezamenlijke schriftelijke verzoek. Het aanvullen van de akte(n) met gegevens op een later moment, kan alleen op bevel van de rechter. Het verdient dan ook aanbeveling om de begrafenisondernemer er in voorkomend geval op te wijzen dat hij voordat hij de aangifte doet, in overleg treedt met de ouders.

III Oude situaties: het kind is levenloos geboren

Diverse situaties kunnen worden onderscheiden, te weten:

A. Er is geen akte.

Er kan een akte van geboorte (levenloos) worden opgemaakt. Daarin worden de moeder of beide ouders vermeld, naar wens van de aangevers, zie OM 1/2017. Staat het kind nog niet in familierechtelijke betrekking tot de andere ouder, dan kan deze als tweede ouder op de akte worden vermeld. Daarvoor is het vereist dat beide ouders verklaren dat zij de intentie hadden het kind als ongebooren vrucht te (laten) erkennen, maar dat dit niet is gebeurd.

B. Er is in het verleden een akte van een levenloos geboren kind opgemaakt waarin alleen de moeder is vermeld.

Op verzoek van de moeder en de andere ouder kan een erkenningsakte worden opgemaakt en aan de oude akte een latere vermelding worden toegevoegd. Indien geen voornamen in de akte staan, kunnen deze worden toegevoegd.

IV Oude situaties: het kind is levend ter wereld gekomen en overleden voor de aangifte van geboorte

Diverse situaties kunnen worden onderscheiden, te weten:

A. Er is geen akte.

Een of beide ouders of de ambtenaar van de burgerlijke stand kunnen zich wenden tot de rechter voor het toevoegen van de ontbrekende akten aan de registers.

B. Er is in het verleden een akte van een levenloos aangegeven kind opgemaakt

Er is in het verleden een akte van geboorte van een levenloos aangegeven kind opgemaakt:

- (i) waarin alleen de moeder is vermeld en waaraan men een andere ouder en/of voornamen van het kind wil toevoegen. Op verzoek van de moeder en de andere ouder kan een erkenningsakte worden opgemaakt en aan de oude akte een latere vermelding worden toegevoegd. Indien geen voornamen in de akte staan, kunnen deze worden toegevoegd.
- (ii) waarin een of twee ouders zijn vermeld, welke akte de ouder(s) wil(len) omzetten in een akte van geboorte plus een akte van overlijden. Betrokkene(n) kan(kunnen) zich wenden tot de rechter. Indien in de bestaande akte de gegevens van de andere ouder ontbreken, kan de rechter worden verzocht deze gegevens eveneens aan te vullen.

C. Er is in het verleden een akte van geboorte en een akte van overlijden opgemaakt waarin alleen de moeder is vermeld.

Op verzoek van de moeder en de andere ouder kan een erkenningsakte worden opgemaakt en aan de oude akten een latere vermelding worden toegevoegd.

26 november 2019

*Namens de Commissie van advies voor de zaken betreffende de burgerlijke staat en de nationaliteit,
P. Vlas,
Voorzitter*